

Závěr

Na závěr bych shrnul obsah a výsledky mé práce. Do první části této práce jsem zařadil kapitolu, která pojednává o situaci, která panovala po mnichovském diktátu, o jeho následcích a která následně vyvrcholila obsazením českých zemí a zřízení Protektorátu Čechy a Morava. V této části jsem se pokusil shrnout nejen historické okolnosti, které předcházely okupaci, ale zvláště vyložit a rozebrat základní právní normu, na základě které byl Protektorát zřízen, kterou byl Výnos Vůdce a říšského kancléře ze dne 16. března 1939 o Protektorátu Čechy a Morava, a její dopad na český právní řád.

V následující kapitole jsem pojednal obecně o perzekuci, o jejích druzích, formách a na uvedených příkladech ukázal, jakým způsobem se tyto druhy a formy často prolínají.

Ve zbývajících kapitolách jsem se zaměřil na určité odvětví perzekuce, mezi které jsem zařadil trestní perzekuci obyvatel Protektorátu, hospodářskou perzekuci na území českých zemí a perzekuci Židovského obyvatelstva ve vztahu ke konfiskaci jejich majetku nacisty na území Protektorátu. Snažil jsem se zkompletovat a popsat nejvýznamnější nejenom právní formy a prostředky perzekuce obyvatel Protektorátu, ale zejména jejich důsledky a dopady, které měly na obyvatelstvo českých zemí.

Myslím, že Němci se snažili udržet zdání, že opatření, která prováděli, byly na podkladě právních předpisů. Tyto předpisy byly však vydávány účelově a podle potřeb nacistického okupačního aparátu a staly se tak hlavním nástrojem perzekuce českých obyvatel. Jako příklad můžu uvést nařízení ze 7. června o právu vydávat právní předpisy v Protektorátu Čechy a Morava, na jehož základě mohl říšský protektor měnit autonomní právo, pokud toho vyžadoval společný zájem. Vydávané předpisy se často překrývaly a jejich výklad byl nejednoznačný, čehož využívaly různé instituce okupační správy k výkladu ve svůj prospěch. Téměř k dokonalosti tento systém dovedl zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich, jehož gestapo a jeho metody pronikly i do sféry justice, kterou při páchání svých zvěrstev už nadále prakticky nepotřeboval.

Nacistický okupační režim způsobil na území českých zemí nejen obrovské škody na hospodářství, osobním majetku, ale zejména na životech českých občanů.

Proto bych se chtěl ještě v závěru krátce věnovat odškodnění či případným reparacím za utrpení a škody, které v Protektorátu nacisté napáchali. Po konci druhé světové války se tomuto tématu věnovala konference v Postupimi. Vítězné mocnosti předpokládaly, že k válečným reparacím bude použit především německý majetek, který se nacházel na území toho kterého poškozeného státu. Na území Československa se jednalo zvláště o majetek sudetských Němců, kteří byli odsunuti. Tento majetek byl také jedinou možností získání aspoň nějaké náhrady za způsobené škody na českém území. Bylo jasné, že zdevastované Německo nebude moci válečné reparace platit a potom co se zotaví, bude žádat jejich zmírnění, zrušení nebo je dokonce jednostranně vypoví, jako to udělalo po první světové válce. Následkem toho by země jako Československo nikdy reparace nedostalo. Přesto majetek sudetských Němců zdaleka nestačil jako náhrada za zničené hospodářství nebo jako kompenzace rodinám za tisíce zavražděných.

Trochu jiná byla situace v odškodnění ve vztahu k židovskému majetku. Po válce připadlo mnoho židovského majetku státu na základě odúmrťí, když byly vyvražděny celé rodiny, ale také majetek osob, na které byla uvalena národní správa, přestože mohli původní majitelé o vrácení takového majetku zažádat. Příkladem dalších majetkových křivd byl zákon o likvidačním fondu měnovém, který byl přijat i přes velký odpor Rady Židovské náboženské obce. Na základě tohoto zákona byly sloučeny prostředky z nacistických konfiskací s majetky vyvlastněných Němců, kolaborantů a zrádců a převedeny do Fondu národní obnovy a následně do státního rozpočtu.¹⁷⁴ Část židovského majetku zvláště zlata, šperků a dalších cenností se po konci války stále nacházela v trezorech České eskomptní banky, České Union banky a Národní banky. Tento majetek byl však Rudou armádou odvezen do Moskvy.¹⁷⁵ Krátké poválečné období dávalo možnost uplatnit svoje restituční nároky, zejména podle zákona 128/1946 Sb. o neplatnosti majetkově-práv. jednání z doby nesvobody, bylo však přerušeno únorovými událostmi a komunistický režim většinu majetku znovu zestátnil.

Jednání s Německem o odškodnění obětí nacismu dlouhou dobu nepřinášela žádné výsledky. Až v roce 1997 byla uzavřena mezi ČR a SRN tzv. Česko-německá deklarace, na jejímž základě byl zřízen Fond budoucnosti. Jako partnerská organizace Spolkové nadace „Připomínka, odpovědnost a budoucnost“ byl Fond budoucnosti

¹⁷⁴ http://www.fzo.cz/prf_ods.do

¹⁷⁵ http://www.holocaust.cz/cz2/resources/ros_chodes/1999/11/arizace

pověřen zpracováním žádostí a výplatami v souvislosti s odškodněním obětí nacismu z České republiky. Česká vláda v roce 1998 vyjádřila vůli záležitost s restitucí židovského majetku vyřešit. Svým usnesením ze dne 25. listopadu 1998 č. 773 zřídila Smíšenou komisi, jejíž hlavním úkolem bylo shromáždit co nejvíce údajů a zdokumentování židovského majetku, který byl zkonfiskován nacistickými okupačními orgány i s jeho nakládáním po roce 1945 a také připravit návrh na právní úpravu zmírnění některých majetkových křivd způsobených obětím holocaustu.¹⁷⁶

Dalším krokem k vyrovnání se s majetkovými křivdami, které českým Židům byly způsobeny nacisty, byl zákon č. 212/2000 Sb. o zmírnění některých majetkových křivd obětím holocaustu. Tento zákon měl umožnit navrátit nemovitý majetek Židovským obcím, který jim byl nacisty zabaven od 29. září 1938 do 8. května 1945 a který byl k datu schválení zákona v držení státu. Podobným způsobem mohli získat zpět fyzické osoby umělecká díla ve vlastnictví státních institucí a také požádat o restituci zemědělského majetku a půdy. Dále byl zřízen nadační fond obětím holocaustu, do něhož stát převedl 300 milionů korun. Z této částky bylo vyplaceno 100 milionů ke zmírnění majetkových křivd. Z prostředků fondu je financována sociální a zdravotní péče pro ty, kteří přežili holocaust, rekonstrukce židovských památek na území ČR, podpora vzdělávacích aktivit v oblasti judaismu a také projekty sloužící k důstojné připomínce obětí holocaustu.¹⁷⁷ I přes snahu o odškodnění a zmírnění škod nejenom na židovském majetku, napáchaných okupanty za období Protektorátu, je jasné, že ke skutečnému navrácení majetku v plné míře nemůže nikdy dojít, stejně jako nikdo nevrátí českým obyvatelům Protektorátu jejich nacisty zmařené životy.

¹⁷⁶ http://www.fzo.cz/prf_ods.do

¹⁷⁷ http://www.fzo.cz/prf_ods.do